

Comune di Jesi - Assessorato alla Cultura

Assessore alla Cultura del Comune di Jesi
Valentina Conti

Assessore alla Cultura della Provincia di Ancona
Carlo Maria Pesaresi

Direttrice della Pinacoteca di Jesi
Loretta Mozzoni

Testi
Loretta Mozzoni
Claudi Puchades

Graphic design
Erica Cosimi

Traduzioni
Cristina Cuñat

Fotografie
Saporetti
© Joanpere Massana

Stampa a cura di
Villaggiodelcomunicazione, Albissola Marina (SV)

Stampato in Italia
© copyright 2008 Vanillaedizioni

Finito di stampare nel mese
di luglio 2008 per conto
di villaggiodelcomunicazione in 1000 esemplari

Joanpere Massana

il libro dell'acqua

Jesi - Chiesa di San Bernardo - Studio per le Arti della Stampa

2 agosto – 24 agosto 2008

Mostra a cura di

Loretta Mozzoni

Simona Cardinali

Coordinamento e organizzazione

Pinacoteca Civica di Jesi

Il Torchio - Costantini Arte Contemporanea

Grafica e comunicazione

Villcom.net

Progetto allestitivo

Simona Cardinali

Stefano Costantini

Con il patrocinio di

Joanpere Massana ringrazia

il Sindaco Fabiano Belcecchi, l'Assessore alla Cultura Valentina Conti, la Direttrice della Pinacoteca Civica di Jesi Loretta Mozzoni, Simona Cardinali e la famiglia Costantini per il supporto al mio lavoro.

In collaborazione con

cada nia

a casa e

a h -

i m - gto

a h

i Nigrix

?

visu m m t

Acqua e Memoria

Tanti fiumi che dalla montagna corrono verso il mare. Potrebbe essere questa la descrizione della nostra regione. E in mezzo verdi colline, pianure vallive in cui l'acqua l'ha sempre fatta da padrona. Ma il suo è stato un padronaggio dolce, una presenza amica, un'orizzonte spaziale di tranquillizzante consuetudine che per secoli ha regolato l'andamento dei raccolti e il passaggio delle merci.

La Vallesina e l'Esino: una simbiosi già dichiarata nella derivazione toponomastica dell'una dall'altro. Vita che batte nei lembi di terra tagliati dalla lama sottile del fiume in cui l'acqua scorre ora lenta ora rapida come l'esistenza stessa degli uomini.

Il progetto dedicato al fiume Esino nasce da una doppia consapevolezza, del suo valore produttivo ed esistenziale da una parte, e della sua portata simbolica dall'altra, il suo farsi metafora dello scorrere del tempo e della definizione del paesaggio.

Uomini e fiumi che tendono ad assumere lo stesso carattere, meditabondo e riflessivo il più del tempo; irragionevole e violento più di rado.

Non i nostri fiumi però. Non l'Esino che solo qualche volta ha perso il controllo dei suoi argini e ha preteso il suo tributo di paura.

Arte, storia e cultura; un abbinamento fin troppo abusato se non fosse che è così lapalissianamente vero e perciò stesso indispensabile.

Affermare attraverso l'arte figurativa - o meglio ciò che oggi riusciamo a fatica ancora a definire così - la consistenza culturale dell'acqua richiede una specie di salto mortale carpiato all'indietro che Joanpere Massana esegue con maestria in diversi contesti "acquatici". L'abilità sta nel mettere insieme i complessi linguaggi della pittura, dell'installazione, del video clip, dell'arte materica e di chiamare il tutto Libro. Pagine organicamente sequenziate, come un racconto in cui si dipanano i residui di vite passate, le testimonianze pulsanti di quelle viventi, le scorie delle civiltà che si sono succedute. E non ultimo l'esposizione della struggente bellezza di un segno mai banale, mai gratuito, mai ottuso.

All'artista catalano va il ringraziamento per aver accettato di esporre a Jesi un'emozione che chiede di condividere con noi.

Carlo Maria Pesaresi

Assessore alla Cultura della Provincia di Ancona

Valentina Conti

Assessore alla Cultura del Comune di Jesi

Agua y Memoria

Tantos ríos que de la montaña corren hacia el mar. Podría ser esta la descripción de nuestra región. Y en medio de verdes colinas, valles planos en los cuales el agua la ha hecho siempre patrona. Pero el suyo es un patronazgo dulce, una presencia amiga, un horizonte espacial de tranquilizante habitud que por siglos ha regulado el procedimiento de la cosecha y el pasaje de las mercancías.

La Valllesina y el Esino; una simbiosis declarada en la derivación toponomástica del uno y del otro. Vida que bate en los márgenes de tierra cortada con la lama sutil del río en el que el agua fluye ahora lenta, ahora rápida, como la existencia misma de los hombres.

El proyecto dedicado al río Esino nace de una doble conciencia, de su valor productivo y existencial de una parte, y de su porte simbólico del otro, su habilidad es hacerse metáfora del paso del tiempo y de la definición del paisaje.

Hombres y ríos que tienden a asumir el mismo carácter meditativo y reflexivo casi siempre; irracional y raramente violento.

6 No nuestros ríos. No el Esino que solo alguna vez ha perdido el control de sus márgenes y ha pretendido su atributo de miedo.

Arte, historia y cultura; una combinación abusiva sino fuese porque es inequívocamente verdadera y por esto mismo se hace indispensable.

Afirmar a través del arte figurativo, o mejor, esto que hoy podemos definir con fatiga, la consistencia cultural del agua, requiere una especie de salto mortal, al contrario que Joanpere Massana quien sigue con maestría en diversos contextos "acuáticos". La habilidad está en poner juntos los complejos lenguajes de la pintura, de la instalación, del video, del arte matérico y de llamarlo todo: Libro. Páginas orgánicamente secuenciales como un evento en que se esclarecen los residuos de vidas pasadas, los testimonios pulsantes de aquellas vivencias y la escoria de la civilización que nos ha precedido. Y por último la exposición de la extraordinaria belleza de un signo nunca banal, nunca gratuito, nunca obtuso.

Al artista catalán va el agradecimiento por haber aceptado exponer en Jesi, una emoción que pide compartir con nosotros.

Carlo Maria Pesaresi

Asesor de Cultura de la Provincia de Ancona

Valentina Conti

Asesora de Cultura del Ayuntamiento de Jesi

testi
texto

Libro d'acqua

E' il segreto dell'espressione artistica. Quello che rende possibile l'improbabile, fluttuante lo statuario, pulsante la roccia.

E' il paradosso di ogni creazione d'arte. La capacità di avere senso laddove ogni altra manifestazione del pensiero ne sarebbe del tutto priva. Capacità di pensare per teoremi a-logici, dove l'alfa priva di razionalità l'agire umano.

Parlare di acqua e pensare ad una installazione d'arte è già di per sé un azzardo. L'acqua è per sua natura trasparente, incolore, non ha forma, non ha sostanza: è l'esatto contrario dell'espressione artistica che invece della materia, del colore, della forma non può fare a meno.

Questa apparente contraddizione è presto

Joanpere Massana è un artista catalano che le categorie generazionali italiane (virate sul geriatrico) ci fa definire giovane, così come ci appaiono giovani tutte le espressioni artistiche, letterarie, gastronomiche, architettoniche, musicali di quello straordinario laboratorio in cui si è trasformata Barcellona nel giro di pochissimi anni.

Attraverso i diversi strumenti espressivi che compongono il linguaggio della transavanguardia, l'artista risolve la contraddizione tra l'assunto concettuale dei due termini che compongono il titolo dell'opera: il libro e l'acqua. Quasi un ossimoro, espressione l'uno di una concretezza materiale subito negata dal contenuto delle parole che lo compongono il cui significato, la cui stessa funzione cambia nel corso del tempo e delle ideologie; e manifestazione del transeunte l'altra, eppure sempre uguale a se stessa, più stabile delle parole, più definitiva della materia solida.

Sull'uno e sull'altro elemento, utilizzato come supporto, si sedimentano i residui del pensiero e dell'azione umana, i segni concreti di uno scorrimento mai influente, mai privo di innocenza e di conseguenze. Segni lasciati sulla carta come sulla pietra, impronte di un'attività motoria e cerebrale captati sulla stessa frequenza.

Joanpere Massana riempie lo spazio di valori emotivi e concepisce il suo libro d'acqua come un unico piano sequenza, una ininterrotta continuità spazio-temporale che produce morfologie irreversibili.

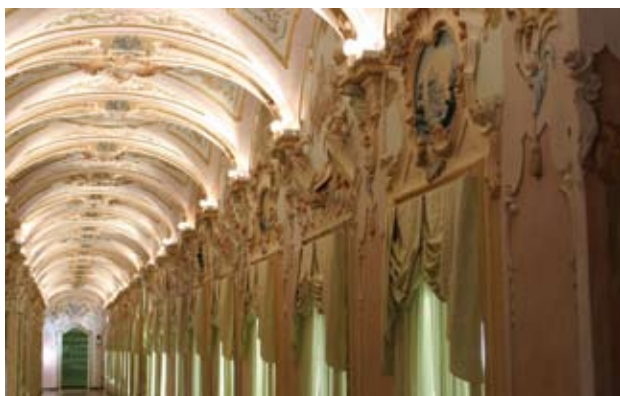
Il Segre come l'Esino, ciotoli e cespugli, canne e pesci, cave di ghiaia e orti, chiuse e rotoni, ladri di acqua ed assassini di sponde. L'acqua come espressione ed origine stessa della civiltà. Senza un fiume o una sorgente non c'è insediamento umano, non c'è pastorizia o agricoltura, non c'è

Collezione privata, Milano

superata dalla capacità evocativa del segno di Joanpere Massana che attraverso una piena immersione nel mondo sonoro dell'acqua, nel suo incessante movimento, nel suo cangiantismo cromatico ci guida ad una esperienza sensoriale, oltre che estetica, che coglie lo spettatore del tutto impreparato allo sperdimento che ne consegue.

Galleria degli Stucchi, Pinacoteca Civica di Jesi

artigianato. Essenziale come la luce del sole, indispensabile come l'alternanza tra il giorno e la notte, l'acqua corrisponde al bisogno primario della sete (degli uomini e dei campi) e il fiume costituisce il primitivo percorso di collegamento tra territori e civiltà. Come una terminazione nervosa mette in relazione gruppi umani altrimenti destinati a rimanere isolati, trasporta semi e pollini, aggiunge coesione tra popolazioni altrimenti ostili tra loro. L'acqua traghetta idiomi, abitudini alimentari, fogge sontuarie, tecnologie, modi espressivi.

I d e e . .

Anse, profondità, inabissamenti, trasparenze, perdite, incontri.

Come i libri, le parole in essi contenute, l'intreccio dei pensieri.

Come i fiumi, i segni sul loro percorso, l'intrico dei cespugli.

Come la vita stessa, fatta di partenze e di ritorni, dello scorrere del tempo, del dilatarsi dello spazio.

Loretta Mozzoni
Direttrice della Pinacoteca di Jesi

Libro de Agua

Es el secreto de la expresión artística. Aquello que hace posible lo improbable, fluctuante la escultura, pulsante la roca.

Es la paradoja de cada creación en el arte. La capacidad de darle sentido allí donde cualquier otra manifestación del pensamiento sería del todo inexistente. Capacidad de pensar en teoremas ilógicos, donde el alfa priva de racionalidad en el proceder humano.

Hablar de agua y pensar en una instalación de arte es ya de por sí azaroso. El agua por su naturaleza es transparente, incolora, no tiene forma, no tiene sustancia: es el contrario exacto de la expresión artística que, en cambio, no puede prescindir de la materia, del color y de la forma.

Esta aparente contradicción está enseguida superada por la capacidad evocativa del signo de Joanpere Massana que mediante una inmersión de lleno en el mundo sonoro del agua, en su incesante movimiento, en su cromatismo cambiante nos guía hacia una experiencia sensorial, más allá de la estética, que coge al espectador totalmente desprevenido con la consecuente pérdida

9

de ubicación.

Joanpere Massana es un artista catalán que las categorías generacionales italianas (camino al geriátrico) nos hace definir como joven, así como nos parecen jóvenes todas las expresiones artísticas, literarias, gastronómicas, arquitectónicas, musicales de aquel extraordinario laboratorio en que se ha transformado Barcelona en poquísimos años.

Mediante los diversos instrumentos expresivos que componen el lenguaje de la Transvanguardia,

Chiesa di San Bernardo, Jesi

el artista resuelve la contradicción entre el tema conceptual de los términos que componen el título de la obra: el libro y el agua. Casi un oxímoron, una la expresión de una concreción material negada del contenido de las palabras que componen el significado, la misma función cambia con el paso del tiempo y de las ideologías; y la otra la manifestación del transeúnte, aunque siempre igual a sí misma, más estable que las palabras, más concluyente que la materia sólida.

Sobre uno y sobre otro elemento, utilizado como soporte, se sedimentan los residuos del pensamiento y de la acción humana, los

signos completos de un trazado influyente, nunca desprovisto de inocencia y de consecuencias.

Signos dejados tanto sobre el papel como sobre piedra, huellas de unas actividades motoras y cerebrales captadas en la misma frecuencia.

Joanpere Massana llena el espacio de valores emotivos y concibe su libro de agua como un único plano de secuencia, una ininterrumpida continuidad espacio-temporal que produce morfologías irreversibles.

El Segre como el Esino, vasijas y matojos, cañas y peces, canteras y huertos, cerrados y redondos, ladrones de agua y asesinos de orillas. El agua como expresión y origen mismo de la civilización. Sin un río o una fuente no hay asentamiento humano, no hay pastoreo o agricultura, no hay artesanía. Esencial como la luz del sol, indispensable como la alternancia entre el día y la noche, el agua corresponde a la necesidad primaria de la sed (de los hombres y de los campos) y el río constituye el curso primitivo de conexión entre territorios y civilización. Como una terminación nerviosa pone en relación grupos humanos que de otra manera estarían destinadas a quedar aisladas, transporta semillas y polen, añade cohesión entre poblaciones de otra manera hostiles entre ellas. El agua transporta idiomas, hábitos alimentarios, imágenes suntuarias, tecnología, modos de expresión.

Ideas...

Es decir, profundidad, ahondamientos, transparencia, pérdidas, encuentros.

Como los libros, las palabras en sí contenidas, el entrelazo de los pensamientos.

Como los ríos, los signos sobre su recorrido, el entrelazado de los matojos.

Como la vida misma, hecha de idas y de vueltas, del paso del tiempo, del expandirse del espacio.

Loretta Mozzoni

Directora de la Pinacoteca de Jesi

Joanpere Massana scorre come l'acqua

Joanpere Massana scorre come l'acqua dei fiumi e dei mari quando sa stabilire, con il suo sottile lavoro di creazione plastica pienamente contemporaneo, profondi e significanti legami di contatto tra la realtà della sua terra catalana di origine e la terra italiana di passaggio, più che per circostanza, proprio attraverso l'acqua reale del suo amato fiume Segre che lo conduce in modo naturale, trasformato in Mar Mediterraneo, alla città di Napoli, come punto di partenza di una avventura vitale che lo porta ora alla Chiesa di San Bernardo di Jesi. Joanpere Massana può aprire ancora una volta il suo significato del "libro dell'acqua" convinto che la sua lettura sarà nuovamente impreziosita poiché sarà letta e contemplata da gente distinta che entrerà per la prima volta nel suo mondo, anche perché il nuovo spazio espositivo offre visioni differenti e sconosciute del suo lavoro, incluso per l'artista, che vede come la sua stessa opera cresce e si sviluppa come se fosse un essere vivo autonomo e indipendente. Come l'acqua nel suo fluire eterno Joanpere Massana continua un viaggio creativo che gli permette di crescere come uomo e come artista, al fine di offrire bei momenti di comportamento umano rispettosi del mezzo naturale e culturalmente attrattivi.

Claudi Puchades

Responsabile della sezione Arti Plastiche di iCAT FM

Responsable d'Arts Plàstiques d'iCAT FM

Joanpere Massana fluye como el agua

Joanpere Massana fluye como el agua de ríos y mares cuando sabe establecer, con su sutil trabajo de creación plástica plenamente contemporáneo, profundos y sentidos lazos de contacto entre la realidad de su tierra catalana de origen y la tierra italiana de paso, más que circunstancial, a través justamente del agua real de su querido río Segre que le conduce de manera natural, transformado en Mar Mediterráneo, a la ciudad de Nápoles, como punto de partida de una aventura vital que le lleva ahora a la Chiesa de San Bernardo de Jesi. Joanpere Massana puede abrir una vez más su sentido "Libro del agua" convencido de que su lectura será enriquecedora de nuevo porque será leído y contemplado por gentes distintas que entraran por primera vez en su mundo, pero también porque el nuevo espacio expositivo ofrece visiones distintas y desconocidas de su obra, incluso para el autor, que ve como su propio trabajo crece y se desarrolla como si fuera un ser vivo autónomo e independiente. Cómo el agua en su fluir eterno, Joanpere Massana, continua un viaje creativo que le permite crecer como hombre y como artista, a la vez que nos ofrece bellas pautas de comportamiento humano respetuosas con el medio natural y culturalmente atractivas.

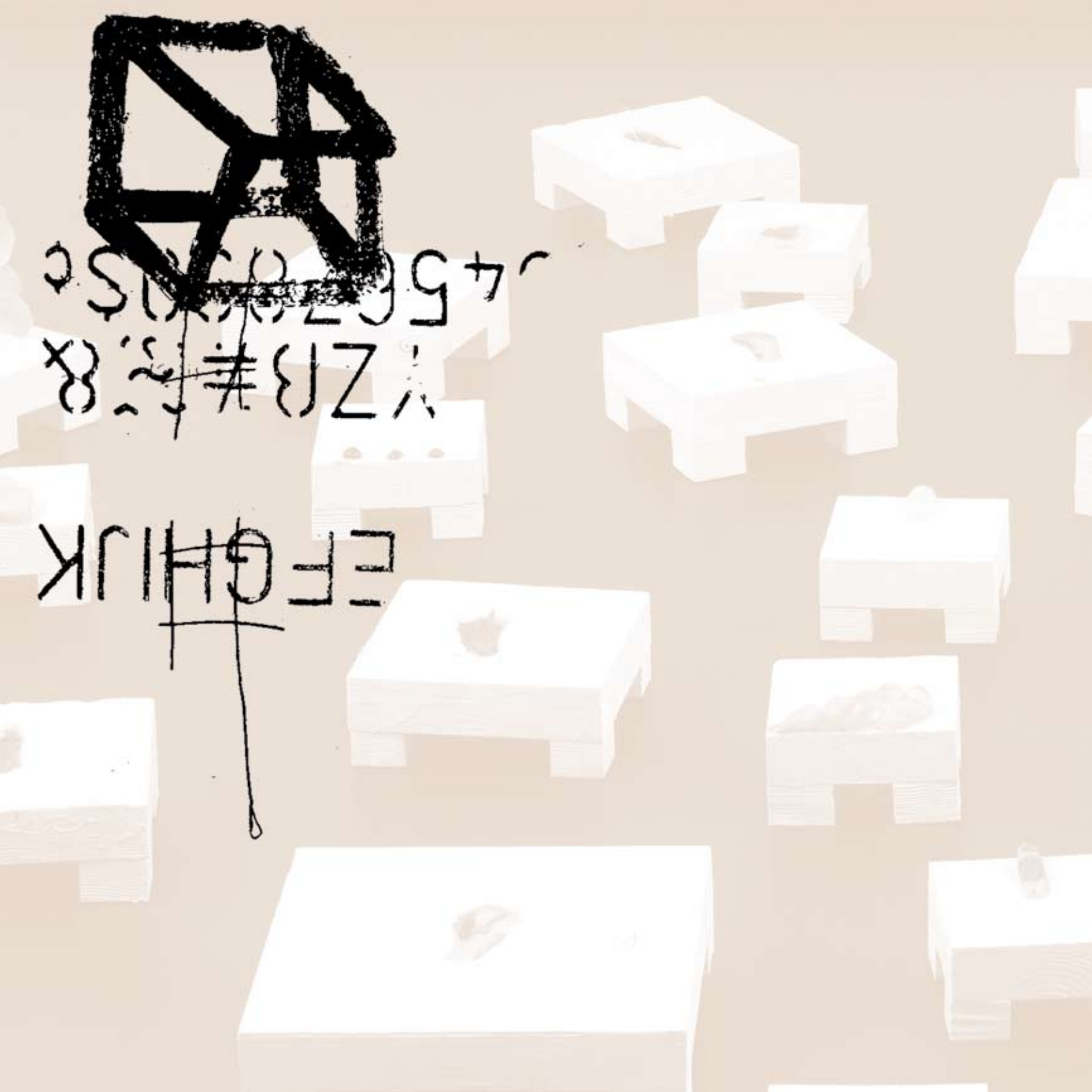

456795

六乙丑年

EF GH JK

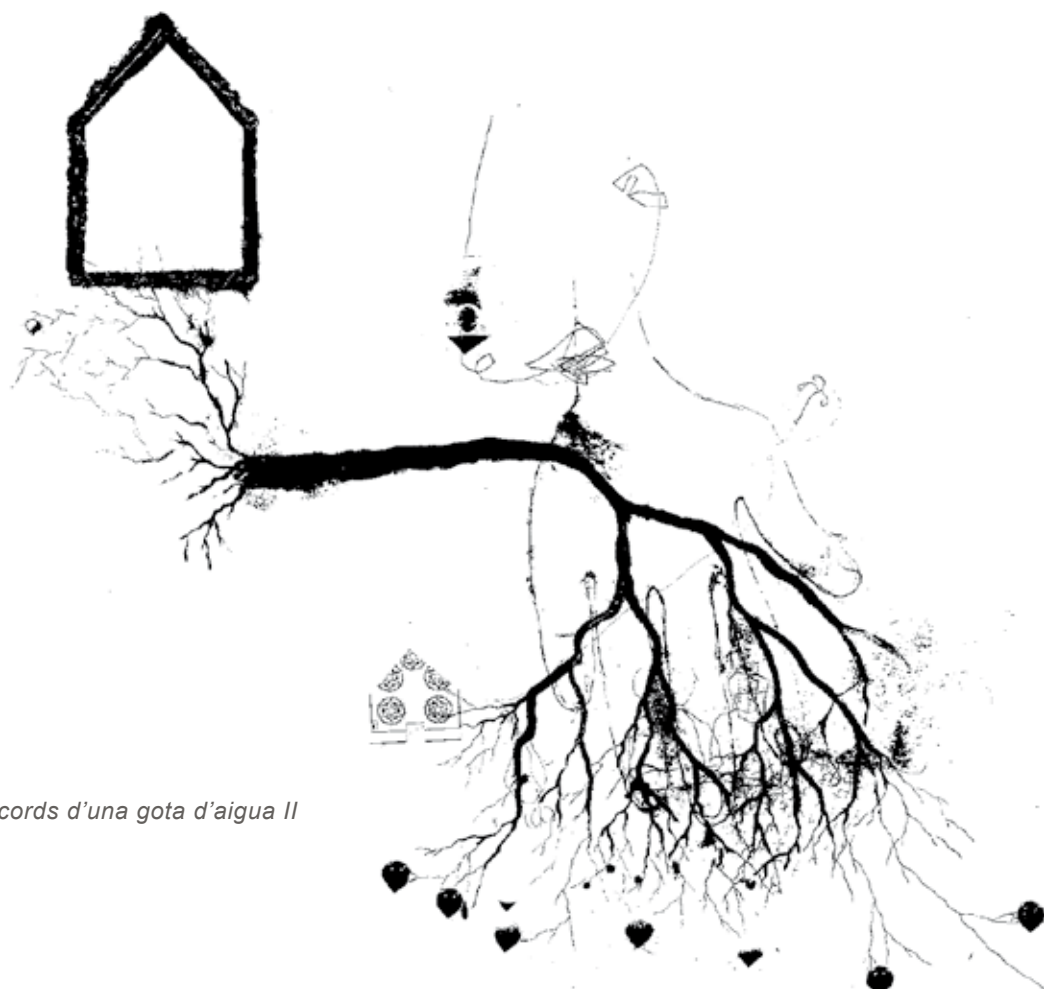
opere
obras

Orme d'acqua / Petjades d'aigua

[courtesy Joanpere Massana]

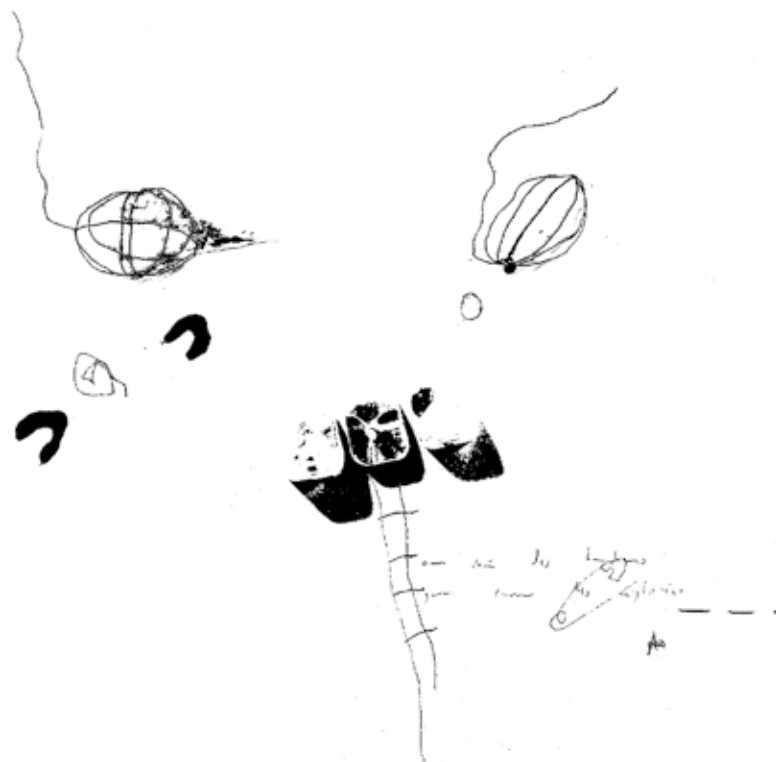
Le memorie di una goccia d'acqua II / Records d'une gota d'aigua II
[collezione Alfa Wassermann]

Il ripetersi ogni giorno dello stesso momento / Repetir cada dia el mateix moment

[courtesy Galleria Il Torchio-Costantini Arte Contemporanea, Milano]

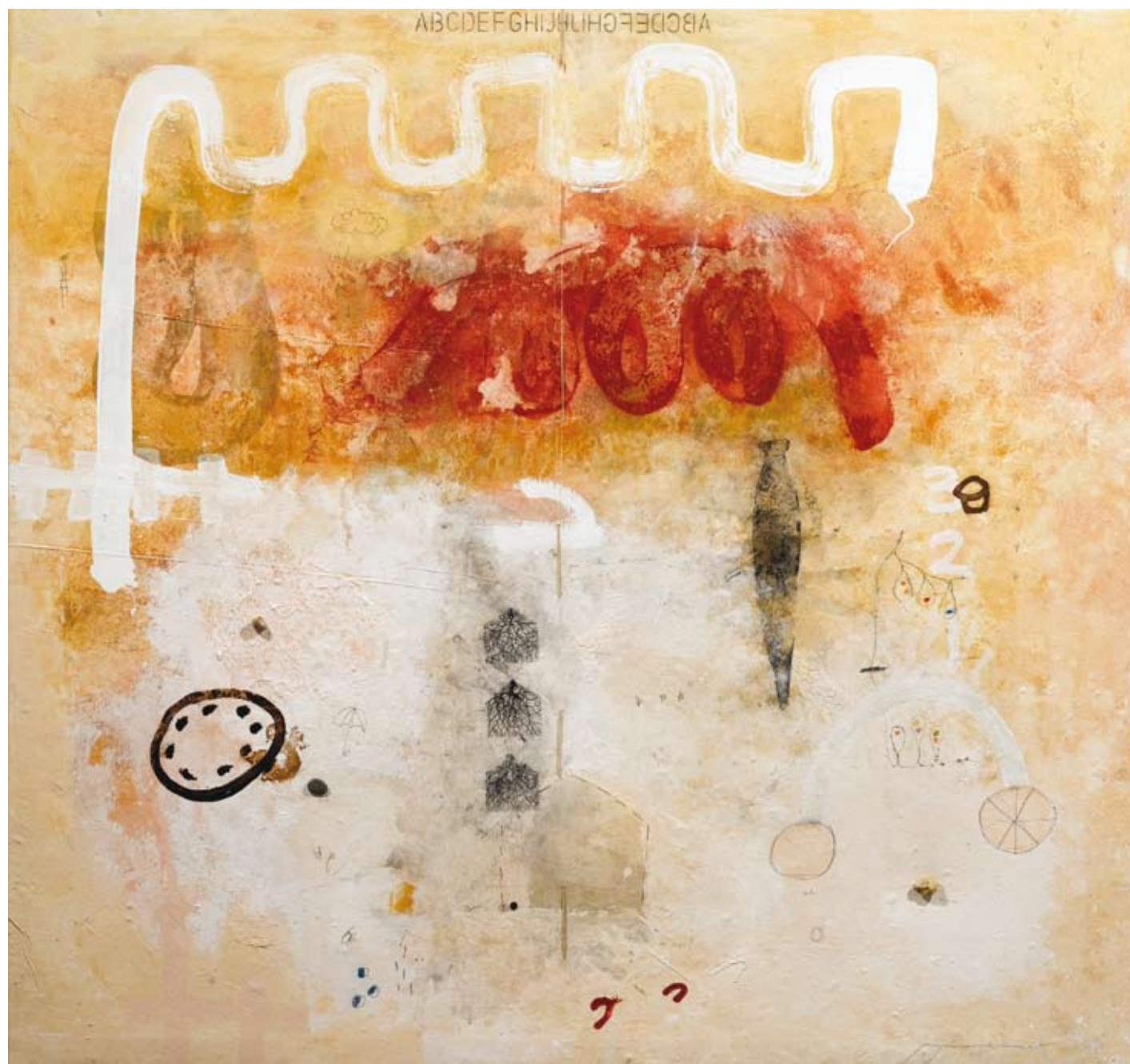

A B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V W X Y Z

24

Strati d'acqua / Estrats d'aigua

[collezione Pinacoteca Civica di Jesi]

Presenze / Presències

[courtesy Galleria Il Torchio-Costantini Arte Contemporanea, Milano]

[dittico]

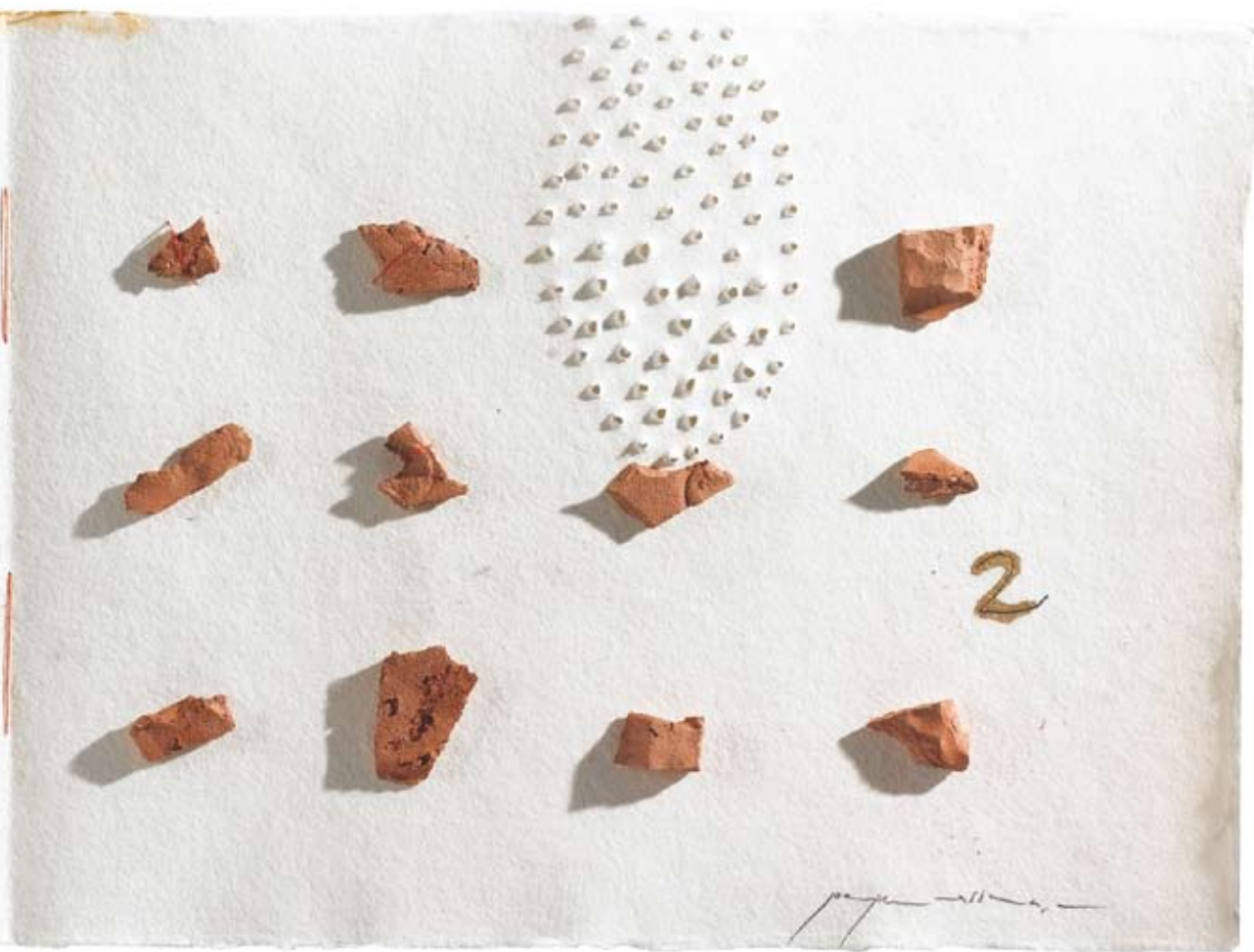
Lanciare un sasso nel fiume per vedere se arriva a Napoli / Tirar una pedra al riu per veure si arriba a Napols
 [courtesy Galleria Il Torchio-Costantini Arte Contemporanea, Milano]

[dittico]

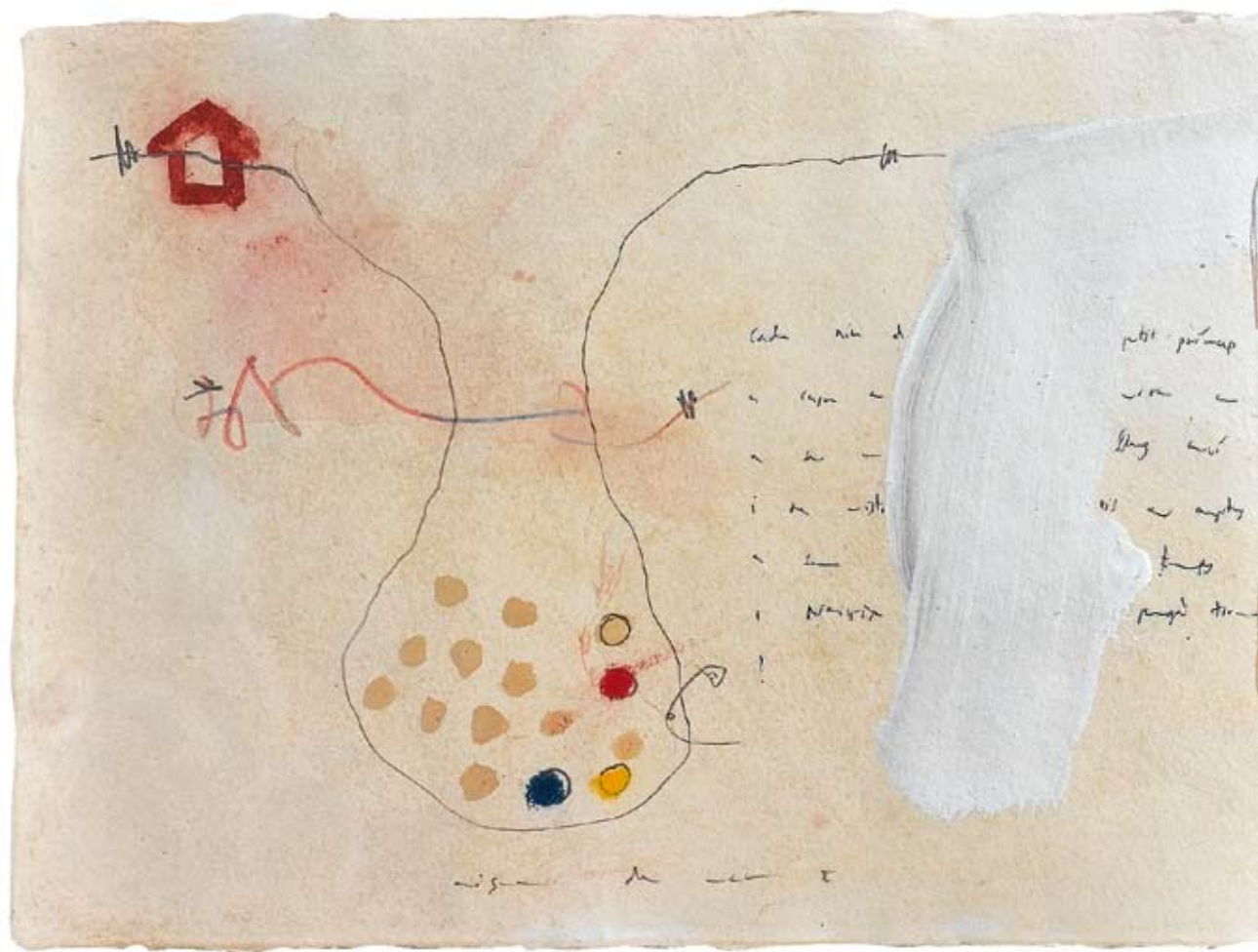

Una piccola parte della storia VIII / Una petita part de la historia VIII

[collezione privata Milano]

Orme d'acqua/Petjades d'aigua
videoinstallazione e tecnica mista su tavola
vídeo instal·lació i tècnica mixta sobre fusta
Pag 17

Le memorie di una goccia d'acqua II/Records d'una gota d'aigua II
tecnica mista su tavola/tècnica mixta sobre fusta
cm 150x150
Pag 19

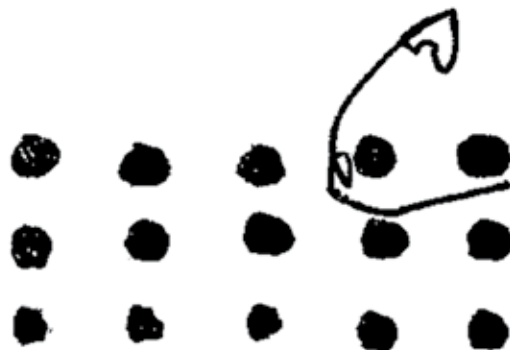
Le memorie di una goccia d'acqua III/Records d'una gota d'aigua III
tecnica mista su tavola/tècnica mixta sobre fusta
cm 100x100
Pag 21

Il ripetersi ogni giorno dello stesso momento/Repetir cada dia el mateix moment
tecnica mista su tavola/tècnica mixta sobre fusta
cm 100x100
Pag 23

Strati d'acqua/Estrats d'aigua
tecnica mista su tela/tècnica mixta sobre tela
cm 165x175
Pag 25

Presenze/Presències
 tecnica mista su tavola/tècnica mixta sobre fusta
 cm 150x270
 Pag 27

Gli strati della storia/Estrats de història
 tecnica mista su tavola/tècnica mixta sobre fusta
 cm 120x150
 Pag 29

Lanciare un sasso nel fiume per vedere se arriva a Napoli
Tirar una pedra al riu per veure si arriba a Napols
 tecnica mista su tavola/tècnica mixta sobre fusta
 cm 150x300
 Pag 31

37

Una piccola parte della storia VII/Una petita part de la historia VI
 tecnica mista su carta/tècnica mixta sobre papel
 cm 28x76
 Pag 33

Una piccola parte della storia VIII/Una petita part de la historia VIII
 tecnica mista su carta/tècnica mixta sobre papel
 cm 28x76
 Pag 35

biografia
biografia

Joanpere Massana i Blanch

Ponts, 1968

Diplomato in Belle Arti, specializzazione Scultura, alla Facoltà di Belle Arti “San Jordi” di Barcellona.

Professore di Scultura e Capo Dipartimento di Arti Plastiche, alla “Scuola Superiore d'Arte e Disegno Ondara”, Tàrraga.

Consigliere per la sezione Arte dell'Istituto di Studi Leridensi. Lleida.

Licenciado en Bellas Artes en la especialidad de Escultura en la Facultad de Bellas Artes “Sant Jordi” de Barcelona.

Profesor de volumen y Coordinador del Departamento de Volumen en la Escuela Superior de Arte y Diseño Ondara. Tàrraga. Consejero de Arte en el Institut d'Estudis Ilerdencs. Diputación de Lérida.

Personali - Exposicions individuals

2008

- Il libro dell'acqua. Pinacoteca di Jesi, Ancona
- Il Libro dell'acqua. Galleria La Bussola, Cosenza.
- Il libro dell'acqua. (Il parte). Galleria Il Torchio-Costantini Arte Contemporanea, Milano.

2007

- Il libro dell'acqua. PAN, Palazzo delle Arti Napoli, Napoli.
- Mémoire de le territoire (Instal·lació) i.Grans formats. Château d'Haute Serre. Cahors. France.

2006

- Il libro degli alberi, Galleria Il Torchio-Costantini Arte Contemporanea, Milano.
- El llibre dels arbres. Galeria Carme Espinet, Barcelona.
- Joanpere Massana. Ajuntament de Ponts.
- El llibre dels arbres II. Galeria Espai Cavallers 31-33, Lleida.
- El llibre dels arbres II. Galeria Collage, Lleida.

2004

- Lo llibre dels núvols (Un llibre per la Jana). Galeria Carme Espinet, Barcelona.

2003

- Joanpere Massana. Sala de l'Ajuntament de Ponts.
- Un llibre per la Jana. Galeria Collage, Lleida.

- Un llibre per la Jana.. Galleria Il Torchio, Milano.

2002

- Lo llibre dels jocs. Galeria Carme Espinet Barcelona.
- Il libro dei giochi. Galleria Il Torchio Milano.

2001

- Joanpere Massana. Galerie L'Arbre de Lune. Avignon, France.

2000

- Representació i oclusió. Art & Públic. Cornellà de Llobregat.
- Anònims en les pedres (a Sant Pere de Ponts). Institut d'Estudis Ilerdencs, Lleida.
- Metres dins el meridià. Instal·lació. Institut Français de Barcelone.

1999

- Records d'un passat present. Ajuntament de Ponts.
- Imatges atrapades en el gel. Galeria Matisse, Barcelona.
- Les formes de l'alchimie. Pinture – Sculpture. Galerie L'Arbre de Lune. Uzès, France.
- Anònims en les pedres. Galeria Susany. Vic.
- Xavi Deu, Joanpere Massana, Jo Milne. Museu de Sant Pol de Mar. Instal·lació Cent arrels per cent arbres cremats.

1998

- On és el dalt i el baix? Periferiart, Lleida.
- Tautologies vegetals. Espai Guinovart. Agramunt.
- Jungfrau. Art Públic – Can Felipa, Barcelona.

1997

- Inicis de forma II. Ajuntament de Ponts.
- Diàleg ? Joanpere massana - Miquel Gascón. Museu Comarcal de l'Urgell, Tàrraga.

1996

- Gargots - Inicis de forma. Galeria Matisse, Barcelona.

1994

- Llops amb pell de xais. Instal·lació, Tossa de Mar.
- Xais amb pell de llops. Instal·lació, Ponts.
- Llops amb pell de xais, xais amb pell de llops. Gargots - Inicis de matèries. Pintura, escultura. Col·legi d'Aparelladors i Arquitectes Tècnics, Lleida.
- Llops amb pell.... Dibuix i gravats. Periferiart, Lleida.

1992

- Taules. Instal·lació. Canholich, Andorra.
- Taules II. Instal·lació. Facultat de Belles Arts. Barcelona.

Collettive - Exposicions col·lectives

2008

- ART-MADRID. Pabellon de Cristal de la Casa de Campo. Galeria Carme Espinet, Madrid, España.
- Piazza d'Arte, Teatro dell'Arte, Milano.
- MIART 08, Galleria Il Torchio-Costantini Arte Contemporanea, Milano.
- Encara Cristòfol. Galeria Espai Cavallers 31-33, Lleida.

2007

- ARTMADRID. Pabellon de Cristal de la Casa de Campo. Galeria Carme Espinet. Madrid. Espanya.
- MIART 07. Galleria Il Torchio-Costantini Arte Contemporanea, Milano.
- CERCO 07. Auditorio de Zaragoza. G. Carme Espinet, Zaragoza, Espanya.
- KUNSTART. Galleria Il Torchio- Costantini, Bolzano.
- Armiebagagli. Galleria Il Torchio-Costantini, Milano.
- Nuits composites. Château d'Haute Serre, Cahors, France.
- Art i Vida. Museu Comarcal de l'Urgell, Tàrraga.
- ArtePadova. Galleria Il Torchio-Costantini Arte Contemporanea
- Impresions de Lleida. Galeria Espai 31- 33, Lleida.
- St'Art-07. Fiera di Strasburgo. Galleria Il Torchio-Costantini Arte Contemporanea, France.
- RIPARTE. Galleria Il Torchio-Costantini Arte Contemporanea, Roma.

2006

- ARTEFIERA. Fiera di Bologna. Galleria Il Torchio-Costantini Arte Contemporanea.
- Un fotògraf i cinc pintors. Galeria Carme Espinet. Barcelona.
- RIPARTE. Galleria Il Torchio-Costantini Arte Contemporanea, Napoli.
- MIART 06. Galleria Il Torchio-Costantini Arte Contemporanea.
- Col·lectiva d'estiu. Galeria Carme Espinet.Barcelona.
- ArtePadova. Galleria Il Torchio-Costantini Arte Contemporanea.
- St'Art-06. Fiera di Strasburgo. Galleria Il Torchio-Costantini Arte Contemporanea, France.
- RIPARTE. Galleria Il Torchio-Costantini, Roma.
- Temps d'artistes. Galeria Carme Espinet, Barcelona.

2005

- Gli artisti di galleria nel nuovo spazio espositivo. Galleria Il Torchio-Costantini Arte Contemporanea, Milano.
- ARTEFIERA. Fiera di Bologna, Galleria Il Torchio-Costantini Arte Contemporanea, Milano.

- Col·lecció Testimoni. Adquisicions 2003-04.Fundació la Caixa. Sala de Exposiciones Plaza Conde de Rodezno, Pamplona.
- MIART 05. Fiera di Milano, Galleria Il Torchio-Costantini Arte Contemporanea, Milano.
- Els artistes i els tallers. Fundació. Pública Institut d'Estudis Ilerdencs. Fira Internacional d'Art, Girona.
- De Miró a Clavé. Paraula i forma a l'art contemporani. Museu de Sant Cugat.
- F. Galliani, G. Cuomo, Joanpere Massana. Duplex Art Gallery, Genova.
- Col·lectiva d'Estiu. Galeria Carme Espinet, Barcelona.
- Fiera di Verona. Galleria Il Torchio Costantini Arte Contemporanea.
- Mite, treball i art a la Venus de Gavà. Ajuntament de Gavà.
- ArtePadova. Galleria Il Torchio-Costantini Arte Contemporanea.
- Duplex Art Gallery, Italia.
- Any 2005. Any del llibre. Galeria Cal Talaveró. Verdú.
- St'Art-05. Fiera di Strasburgo Galeria Carme Espinet. Strasburgo.
- RIPARTE. Galleria Il Torchio-Costantini Arte Contemporanea, Roma.

2004

- ARTEFIERA. Fiera di Bologna. Galleria Il Torchio-Costantini Arte Contemporanea.
- Galeria Carme Espinet, Bologna.
- MIART 04. Fiera di Milano. Galleria Costantini Arte Contemporanea, Milano.
- Mostra d'Arts Plàstiques de Tàrraga. Museu Comarcal de l'Urgell. Tàrraga.
- Colectiva. Galleria La Bussola, Cosenza.
- Els artistes i els tallers. Sala Gòtica, Institut d'Estudis Ilerdencs, Lleida.
- ArtePadova. Galleria Il Torchio-Costantini Arte Contemporanea.
- Fiera di Vari. Galleria Torchio-Costantini Arte Contemporanea, Bari.
- Fiera di Reggio-Emilia. Galleria Torchio-Costantini Arte Contemporanea.

2003

- ARTEFIERA, Fiera di Bologna. Galleria Il Torchio-Costantini Arte Contemporanea.
- Fiera di Forlì. Galleria Il Torchio-Costantini Arte Contemporanea.
- Fiera di Bari. Galleria Il Torchio-Costantini Arte Contemporanea.
- Fiera di Vicenza. Galleria Il Torchio-Costantini Arte Contemporanea.
- MIART 2003, Fiera di Milano, Galleria Il Torchio-Costantini Arte Contemporanea.
- Terra i Arbres. Universitat Autònoma de Barcelona.
- Palau Sant Jordi de Barcelona, Hospitalet de Llobregat, Montblanc, Valls, Tàrraga, Manlleu, Teruel, Alcalá de Henares
- Col·lectiva. Galeria Susany. Vic.
- Homenatge a Josep Guinovart. Espai Guinovart d'Agramunt. Biblioteca Pública de Lleida.
- Fons del Museu 1992-2003. Museu de Sant Pol de Mar.

- ArtePadova. Galleria Torchio-Costantini Arte Contemporanea, Padova.

2002

- MIART 2002.Fiera di Milano. Galleria Il Torchio, Milano.
- Ogres. Galeria Susany. Vic.
- Artistes de la galeria. Galeria Carme Espinet. Barcelona.
- Homenatge a Gaudí. Galeria Cal Talaveró. Verdú.
- Terra i arbres. Artistes per la terra. Palau Robert. Barcelona, Itinerant per Catalunya, Catàleg.
- Fiera di Montichiari. Galleria Il Torchio, Montichiari.
- ArtePadova. Galleria Il Torchio, Padova.
- Col·lecció Testimoni 01-02. Fundació La Caixa, Tarragona.
- Artisti di Galleria. Galleria Il Torchio, Milano.
- Col·lectiva. Galeria Susany. Vic.

2001

- Les couleurs de l'hiver. Galerie l'Arbre de Lune. Uzès. France.
- 10 artistes pel 700 aniversari de la Universitat de Lleida. Itinerant per les Universitats de parla catalana.
- Joves artistes flamencs i catalans junts a Brussel·les. Universitat de Brussel·les, Bèlgica
- ARTEXPO 2001. Recinte Firal de Monjuïc. Galeria Carme Espinet, Barcelona.
- Artistes de la galeria. Galeria Carme Espinet. Barcelona.
- AD HOC. 20è. Aniversari. Galeria Susany. Vic
- Fiera di Montichiari. Galleria Il Torchio, Montichiari.
- Fiera di Padova. Galleria Il Torchio, Padova.
- 10 artistes pel 700 aniversari de la Universitat de Lleida. Universitat Pompeu Fabra, Barcelona.
- Museum. Parma in arte. Galleria Il Torchio, Parma.

2000

- XII BIENNAL Mostra d'Art Contemporani Català. Canals Galeria d'Art, Gen. de Catalunya, Diputació de Barcelona, etc. Itinerant per Catalunya i Andorra fins el 2002.
- ARTEXPO 2000. Recinte Firal de Monjuïc. Galeria Carme Espinet, Barcelona.
- Artistes de la Galeria. Galeria Carme Espinet, Barcelona.
- I Mostra d'Art Jove de la Noguera. Sala Lola Anglada, Barcelona.

1999

- ARTEXPO 99. Fira d'Art de Barcelona. Recinte Firal de Monjuïc. Galeria Matisse.
- Artistes de la galeria. Galerie l'Arbre de Lune, Uzès, France.
- Artistes de la galeria. Galeria Matisse, Barcelona.
- Colectiva. Galeria Susany. Vic.
- I Mostra d'Art Jove de la Noguera. Museu de la Noguera, Balaguer.
- A partir de Matisse Galeria Carme Espinet, Barcelona.

1998

- ARTEXPO 98. Fira d'Art de Barcelona. Recinte Firal de Monjuïc, Galeria Matisse.
- Col·lectiva. Susany Galeria d'Art. Vic.
- Artistes de la Galeria. Galeria Matisse, Barcelona.
- Artistes sans frontiere. Galerie l'Arbre de Lune, Uzès, France.
- Campanya pro-afectats de l'huracà Mitch, Universitat de Lleida, Lleida
- Mil·lenari del Císter. Monestir de Poblet. Itinerant. Llibre Petit format, Galeria Matisse, Barcelona.

1997

- ARTEXPO 97. Fira d'Art de Barcelona. Recinte Firal de Monjuïc. Galeria Matisse.
- Els artistes catalans a Josep Pla. Casa Elizalde, Barcelona Itinerant per Catalunya i Andorra.
- Col·lectiva, Periferiart, Lleida.
- Lluita contra el càncer. Sala d'Exposicions Ajuntament de Ponts.
- Artistes de la Galeria, Galeria Matisse, Barcelona.

1996

- Mostra d'Art Contemporani Català. Monestir de Sant Cugat del Vallès. Itinerant per Catalunya, Andorra.
- XIIIè Premi Cercle de Belles Arts. Institut d'Estudis Ilerdencs. Lleida.
- Art Itinerant. Periferiart, Lleida.
- Art Itinerant. Sala Creus, Terrassa.
- A tant el punt. Indecor, Lleida.
- Col·lectiva. Galeria Matisse, Barcelona.
- Merc'art III. Indecor, Lleida.

1995

- XIIè. Premi Cercle de Belles Arts. Institut d'Estudis Ilerdencs, Lleida.
- Professors d'Arts Plàstiques. Departament d'Ensenyament, Barcelona.
- Col·lectiva. Galeria Matisse, Barcelona.
- Art Itinerant. Tuomarc, Barcelona.
- Art Itinerant. Gabarró, Sabadell.
- Merc'art II. Indecor, Lleida.

1994

- Artistes per un nou segle. Galeria Canals, Sant Cugat del Vallès.
- Merc'art. Indecor, Lleida.
- Professors d'Art. Sala Marsà, Tàrraga.

1993

- Gravat-Escultura. Sala Lola Anglada, Barcelona.

1992

- 3a Entrega. Fundació "la Caixa", Lleida.

- 11a. Mostra d'Arts Plàstiques per a Joves. Palau Marc. Barcelona. Itinerant per Catalunya.
- 34è. Premi a la Pintura Jove. Sala Parés, Barcelona.
- Estudiants d'Escultura de Belles Arts Hospital del Mar, Barcelona.

1991

- 10a Mostra d'Arts Plàstiques per a Joves, Sala Lola Anglada, Barcelona.
- La joie de vivre. Cova del Drac, Barcelona.
- Art, esperit i matèria. Sala d'exposicions de l'ACAP, Barcelona.
- Estudiants d'escultura de Belles Arts. Hospital del Mar, Barcelona.

Premi e selezioni - Premis i seleccions.

- 10a. Mostra d'Arts Plàstiques per a Joves. Fase Territorial de Barcelona. Sala Lola Anglada, 1991.
- 3a. Entrega. Fundació "la Caixa", Lleida, 1992.
- 11a. Mostra d'Arts Plàstiques per a Joves. Fase Territorial de Barcelona. Sala Lola Anglada. Fase Territorial de Catalunya. Palau Marc. 1r Premi en Pintura, 1992.
- 34è Premi a la Pintura Jove. Sala Parés, 1992.
- Artistes per un nou segle. Galeria Canals, 1994.
- XIIè Premi Cercle de Belles Arts. Institut d'Estudis Ilerdencs, 1995.
- Xa. Mostra d'Art Contemporani Català. Galeria Canals, 1996.
- XIIIè Premi Cercle de Belles Arts. Institut d'Estudis Ilerdencs. 3r Premi, 1996.
- 1a. Mostra d'Art Jove de la Noguera. Museu Comarcal de la Noguera, Balaguer, 1999.
- XII Biennal Mostra d'Art Contemporani Català 2000. Canals Galeria d'Art. Itinerant per Catalunya i Andorra.
- Joves Artistes flamencs i catalans junts a Brussel·les. Universitat de Brussel·les. Bèlgica. Departament de la Presidència. Secretaria General de Joventut de la Generalitat de Catalunya, 2001.
- 10 Artistes pel 700 aniversari de la Universitat de Lleida, 2000-03. Itinerant per les Universitats de parla catalana. Premi als Èxits Culturals. Jove Cambra de Catalunya, 2004.

Opere in collezioni, fondazioni, musei e gallerie - Fons d'obra a

Collezione Sanofi-Synthelabo S.P.A, Milano.
 Collezione Eurolinea S.R.L, Milano
 Collezione Lofarma S.P.A, Milano
 Collezione Alfa Wasserman, Bologna.
 Collezione Alfa Wasserman, Lisboa.
 Collezione Alfa Wasserman, Milano.
 Col·lecció Monestir de Santes Creus.
 Col·lecció Copaga, Lleida.
 Col·lecció Testimoni. Barcelona. 2002 i 2004. Fundació "la Caixa".
 Col·lecció Fundació Agrupació Mútua, Barcelona.
 Col·lecció de la Generalitat de Catalunya, Barcelona.
 Col·lecció de la Generalitat de Catalunya. Direcció General de Joventut, Barcelona.
 Col·lecció del Col·legi d'Arquitectes Tècnics i Aparelladors, Lleida.
 Col·lecció d'obra gràfica del Col·legi d'Arquitectes Tècnics Aparelladors.
 Col·lecció Caixa de Manresa, Lleida.
 Col·lecció Ros Roca, Tàrraga.
 Museu Comarcal de l'Urgell, Tàrraga.
 Museu de Sant Pol de Mar, Barcelona.
 PAN, Palazzo delle Arti Napoli.
 Pinacoteca de Jesi, Ancona.
 Institut d'Estudis Ilerdencs. Diputació de Lleida.
 Institut Francès de Barcelona.
 Universitat Catalana d'Estiu.
 Galeria Carme Espinet (G. Matisse), Barcelona.
 Galleria Il Torchio-Costantini Arte Contemporanea, Milano.
 Galleria Duplex Art Gallery, Genova.
 Galeria Espai Cavallers 31-33, Lleida.
 Galleria La Bussola, Cosenza.

Bibliografia - Bibliography

Libri - Libros

- A.A.V.V. La Ruta del Císter, vista pels artistes catalans. Pagès Editors. Lleida, 2005.
- A.A.V.V. Santes Creus vist per 53 artistes. March Editor. Barcelona, 2002.
- A.A.V.V. Fons del Museu 1992-2003. Ed. Museu de Pintura de Sant Pol. Barcelona, 2003.
- Draganovic, J. Joanpere Massana "Il libro dell'acqua", vanillaedizioni, Albissola Marina. PAN Palazzo delle Arti Napoli, novembre 2007
- Garcia, J.M. Les mans fèrtils. Ed. Mediterrània Col. Crítica d'Art Barcelona, 2005.

- Maluquer, J. Grans plats, grans cuiners, grans artistes, grans escriptors Ed. 62, Barcelona, 2003.
- Nadal Gaya, J.M. Diccionari de Pintors, Escultors, Gravadors i Dibuxants. L'art a la Lleida del segle XX. Pagès Editors. Lleida 2003.
- Puig, Arnau. 10 artistes pel 700 aniversari de la Universitat de Lleida. Ed. Universitat de Lleida, 2001.

Cataloghi - Catalogs

- Beatrice, Luca. "Innocenza e perversione". Lo llibre dels jocs. Galleria Il Torchio. Milano. Aprile del 2002. Llibre-catàleg.
- Cadena, J.M. De Miró a Clavé, parula i forma a l'art contemporani. Museu de Sant Cugat. Associació (art) Catalunya. Sant Cugat, 2005.
- Canali, C. "Nero è l'albero dei ricordi", Il Torchio-Costantini Arte Contemporanea, Milano, Aprile del 2006.
- Fundació la Caixa. 3a. Entrega. Mostra d'Art. Sala d'Exposicions de la Fundació "la Caixa". Lleida. 1992. Col·lecció Testimoni 01-02. Tarragona. Des. 2002. Col·lecció Testimonio 03-04. Sala de exposiciones Plaza Conde de Rodezno, Pamplona, 2004/05.
- Fundació Terra i Arbres. Terra i arbres. Artistes per la terra. Palau Robert, Set. 2002.
- Garcia, J.M. "Joanpere Massana, o després de Tàpies". Lo llibre dels arbres. Galeria Carme Espinet. Abril de 2006, Barcelona "Joanpere Massana, o después de Tàpies". Lo llibre dels arbres. Galleria Il Torchio-Costantini Arte Contemporanea. Abril de 2006.
- Galeria Canals, Generalitat de Catalunya. Artistes per un nou segle. 1994. XII Biennal Mostra d'Art Contemporani Català. 2000. Catàleg i C.D.
- Generalitat de Catalunya. Universiteit Brussel. Joves artistes flamencs i catalans junts a Brussel·les.
- Institut d'Estudis Ilerdencs. Espais de refugi. Espais de retret. Els artistes i els tallers. I.E.I. Fundació Pública de la Diputació de Lleida, Lleida, 2004.
- Massana, Joanpere. "El jardí amagat". Introducció al catàleg: Antoni Boleda. Museu Comarcal de l'Urgel, Abril de 2001. "Un llibre per la Jana". Galeria Collage. Nov. 2003. "Un llibre per la Jana". Un libro per Jana. Galleria Il Torchio-Costantini Arte Contemporanea, Milano, des. 2003.
- Miralles, F. "Lo llibre dels núvols - Un llibre per la Jana". Galeria Carme Espinet, Barcelona, 2004.
- Mozzoni, L. / Puchades, C. "Il Libro dell'acqua". Pinacoteca di Jesi, Ancona, 2008
- Museu Comarcal de La Noguera. Ia. Mostra d'Art Jove de la Noguera, 1999.
- Museu Comarcal de l'Urgell. "Mostra d'Arts Plàstiques". 2004.
- Museu de Pintura de Sant Pol, Art Públic, Fundació Espai Guinovart. JUNGFRU 1999. Fons del Museu 1992-2003
- Puig, Arnau. Anònims en les pedres. (a Sant Pere de Ponts).

- Institut d'Estudis Ilerdencs. 2000. Lo llibre dels jocs. "Los juegos de Joanpere". Galleria Il Torchio. Abril de 2002. Llibre-catàleg.
- Sciacaluga, M. "Joanpere Massana : Un libro per Jana". Llibre-catàleg. Ed. Galleria Il Torchio-Costantini Arte Contemporanea, Milano, dicembre 2003.
- Vidal, Carme. "Voluntat d'art". Introducció. Anònims a les pedres (a Sant Pere de Ponts). Institut d'Estudis Ilerdencs, 2000.
- Fundació la Caixa. Tarragona. Col·lecció Testimoni 01-02. Catàleg. Des. 2002. Col·lecció Testimoni 03-04. Catàleg, Des. 2004.

Opera grafica - Obra gráfica

- "...i el temps determina l'opció vàlida." Serigrafia realitzada per a l'empresa. Martínez+Franch. 200 exemplars + 10 p.a. sobre cartó. 6 tints. Estampat al taller Bosch Serigraf, Lleida, 2000.
- "Recor regut". Edició de 75 gravats + 7 p.a. realitzats amb gofrat i carborundum damunt planxes de ferro i aiguafort per planxa de coure. Paper Molí Cubé de 250 gr. Estampat i enquadrat al taller de la Tinta Invisible, Barcelona, 2000.
- "River Café". Serigrafia 35 x 40 cms. Estampada a 6 tints sobre paper Aquarel·la de Multuracions Vendrell, de 350 gr. Tiratge de 150 exemplars + 15 p.a. Estampat al taller Bosch Serigraf, Lleida. 2001.
- "Pintar I". Edició de 150 gravats + 15 p.a. sobre planxes de fusta i il·luminats a mà per a l'empresa farmacèutica Sanofi-Synthelabo. Milano. Estampats al taller de La Tinta Invisible, Barcelona, 2002.
- "Pintar II". Edició de 150 gravats + 15 p.a. sobre planxes de fusta i il·luminats a mà per a l'empresa farmacèutica Sanofi-Synthelabo. Milano. Estampats al taller de La Tinta Invisible, Barcelona, 2002.
- "Plantar un blau en la natura". Gravats calcogràfic i gofrat damunt estampa digital Giclée sobre paper Somerset Enhanced 100% cotó de 255g de mides 58 x 40 cm per a l'empresa COPAGA. 120 exemplars signats i numerats de l'1/120 al 120/120. 10 Proves d'artista PA signats i numerats de l'I/X al X/X. Estampats al taller de la Tinta Invisible, Barcelona, 2006.
- "Història d'una gota d'aigua I". Tècniques additives i incisió directa sobre planxa amb poupée, collage d'impressió digital, gofrat i il·luminat a mà sobre paper Hanhemhle 300g de 38 x 27,5 cm. Imatge impresa a sang. 100 exemplars signats i numerats de l'1/100 al 100/100 a l'estampa. 10 P.A. proves d'artista signats i numerats de l'I/X al X/X. Realitzada per al Col·legi d'Aparelladors i Arquitectes Tècnics de Lleida. Estampats al taller de La Tinta Invisible, Barcelona, 2007.
- "Història d'una gota d'aigua II". Tècniques additives i incisió directa sobre planxa amb poupée, collage d'impressió digital, gofrat i il·luminat a mà sobre paper Hanhemhle 300g de 38 x 27,5 cm. Imatge impresa a sang. 100 exemplars signats i numerats de l'1/100 al 100/100 a l'estampa. 10 P.A. proves d'artista signats i numerats de l'I/X al X/X. Realitzada per al Col·legi d'Aparelladors i Arquitectes Tècnics de Lleida. Estampats al taller de La Tinta Invisible, Barcelona, 2007.

"Història d'una gota d'aigua III". Tècniques additives i incisió directa sobre planxa amb poupée, collage d'impressió digital, gofrat i il·luminat a mà sobre paper Hanhemhle 300g de 38 x 27,5 cm. Imatge impresa a sang. 100 exemplars signats i numerats de l'1/100 al 100/100 a l'estampa. 10 P.A. proves d'artista signats i numerats de l'I/X al X/X. Realitzada per al Col·legi d'Aparelladors i Arquitectes Tècnics de Lleida. Estampats al taller de La Tinta Invisible, Barcelona, 2007.

"Història d'una gota d'aigua IV". Tècniques additives i incisió directa sobre planxa amb poupée, collage d'impressió digital, gofrat i il·luminat a mà sobre paper Hanhemhle 300g de 38 x 27,5 cm. Imatge impresa a sang. 100 exemplars signats i numerats de l'1/100 al 100/100 a l'estampa. 10 P.A. proves d'artista signats i numerats de l'I/X al X/X. Realitzada per al Col·legi d'Aparelladors i Arquitectes Tècnics de Lleida. Estampats al taller de La Tinta Invisible, Barcelona, 2007.

Riviste - Revistas

Agrupació.

- S.V. Agrupació. Revista de l'Agrupació Mútua. N10. "Una jove promesa". Des. 1994.

Arte

- Campanini, C. "Massana. Dipinti per mani e orecchie". Arte, Gennaio 2004. N. 365, pag. 61.
- "Joanpere Massana. Il Libro dell'acqua". Nov 2007. N. 411. pag. 151
- "Napoli. Joanpere Massana". Dicembre 2007. N. 412. pag. 25, 89.

Ars Nova

- V.V.A.A. Ars Nova. Dossier Catalunya. 2002, pag. 247, 265

Artshow.it

- "Il libro dei giochi", Milano, Aprile 2002.

BonArt

- N. 78. Abril 2006. "Lo llibre dels arbres", pag. 64.
- Mercadé, Al. N. 79. Maig 2006. "Joanpere Massana: El llibre dels arbres", pag. 50
- Guillaumes, M. "El llibre de l'aigua" de Joanpere massana, a Milà després de presentar-se al Palau de les Arts de Nàpoli". N. 99, pag. 81
- "Il libro dell'acqua" Joanpere Massana. Vanillaedizioni. N. 100, pag. 28.
- "Joanpere Massana". N. 101, pag. 71.

Curator

- N. 08. Maig-Juliol 2004. "Lo llibre dels núvols - Un llibre per la Jana". Exposiciones.

DAU. Debats d'arquitectura i urbanisme

- Joanpere Massana. "Taules en el blanc, blanc en les taules", N. 29,

pag 20-21, 28.

EL TEMPS

- Mas, R. "El llibre de l'aigua". N. 1233, pag. 89.

Espoarte

- N. 51. "Joanpere Massana" (Profili) di Chiara Canali, pag. 100-103

Gu@ita - Nexe

- Montanyà, G. "Entrevista a l'artista Joanpere Massana". n.4, pag. 9-10. Guaita. Universitat Pompeu Fabra.
"Bicefàlia cultural" Entrevista. Nexe n.25, pag.8. A.A.A.U. Pompeu Fabra.

ICAT FM

- Puchadas, Cl. "Joanpere Massana". Abril-maig 2006. www.icatfm.cat
- "Joanpere Massana a Miart 2007". www.icatfm.cat

Lectura(Setmanari SEGRE)

- Ballabriga, J. "El millor art contemporani". Diumenge 3 de juny de 2001. pag. 15-18.
Dimarts, 29 de maig de 2001, pag. 34.
- Garcia, J.M. "Joanpere Massana. Anònims a les pedres". 1 d'octubre del 2000, pag. 24.
"Mostra d'Art Contemporani Català". 27 de maig de 2001, pag. 26.
"10 artistes al voltant de la UDL". 24 de juny de 2001, pag. 26
"Homenatjant Gaudí". 25 d'agost de 2002, pag. 20.
"Joanpere Massana- Iconografies pintades" N. 90. Diumenge, 14 de desembre de 2003.
"Joanpere Massana. El llibre dels arbres". Diumenge, 14 de maig 2006.

Noguera magazin

- N.1. "Entrevista: Joanpere Massana". 24 d'octubre de 2003. pag. 23-23.
- N.29. "Joanpere Massana exposa obra a Milà i Barcelona" pag. 11...
- N.60. "Joanpere Massana exposa obres de grans dimensions a la Fira d'Art de Bologna", pag. 7

Ocio (Setmanari SEGRE)

- Jové, J.R. "Massana: traspasar las puertas, descubrir lo humano". 25 d'octubre de 1991.

Portaveu

- Gabriel, M. N. 203. "Unes reflexions entorn de l'obra pictòrica de Joanpere Massana". Juliol-agost, 1997.
207 "ART". Febrer-març de 1998.
210 "Sobre la mostra d'obra artística de Joanpere Massana..."
217 "Dos pontsicans a la 1ª. Mostra d'Art Jove de la Noguera".
220 "L'art local, a l'alça...", pag. 32

- 222 “Joanpere Massana exposa a l’Institut d’Estudis Ilerdencs de Lleida”, pag. 27.
- 255 “Mostra de pintura i escultura...”, pag. 17.
- Vidal, Jordi. N. 217 “Joanpere Massana”.
- 220 “Trobar els orígens”, pag. 40
- 223 “Metres dins el Meridià”, pag. 26.
- 242 “Un llibre per la Jana”, pag. 8

Rendez-vous

- “Joanpere Massana : Des mètres sur la Méridienne”. Institut Français de Barcelone. Publication bimestrielle. Novembre - décembre 2000.

Revista. La Mañana

- “Síntesi d’art Català actual”. Revista. 13 de maig de 20001. pp 15-19
- Castellnou, A / AIS. “Joanpere Massana: La temporalitat a l’art”. Diumenge, 17 de setembre de 2000. Portada i p.p. 10 – 16.
- Manau, X. “Els Premis del Cercle”. 30 nov. de 1996.

RevistArt

- Amills, R. RevistArt.N.12. “10a. Muestra de Arte Contemporaneo Catalan”. 1996.
- “Joanpere Massana. Il libro dell’acqua”. Libros. N.124. pag. 30.
- “Joanpere Massana”. N.124, pag. 58-59.
- “Milán, Joanpere Massana”. N.126, pag. 58

Tema Celeste. Arte Contemporanea.

- Farronato, Milovan. “Joanpere massana”. N. 92.luglio, agosto 2002. Pag. 103.

Locandine e manifesti - Carteles y otros

- Lo Festeto 89. Cartell
- Lo Festeto. 90. Cartell
- Portaveu 200. 1997. Portada
- Xavier Monge. Hotel Orly,2001. CD. Jazz
- Festa Sàhara. 2004. Cartell
- XXXVII Universitat Catalana d’Estiu. Prada. 2005. Cartell.
- Esbós per una Història de Ponts.2007. Portada DVD. 1ª i 2ª part.

Quotidiani - Prensa

ABC

- A. M. ABC. “Terra i arbres llega al Palau Robert con más de cien artistas”. Martes 10-9-2002. Pag. 45.

AVUI

- “Joanpere Massana mostra obra a l’Espai Guinovart d’Agramunt”. 1

de setembre de 1998.

- “100 menges i plats que cal conèixer de la cuina catalana”. 6 de novembre de 2002, pag. 24
- Muntané, Isabel. ESTÈTIQUES. “Oberta a la interpretació”. AVUI. ddd...divendres 25 de setembre de 1998.
- “Imatges atrapades en el gel”. Divendres, 19 de març de 1999.
- Redondo, S. “El llibre dels arbres”. PLAERS, 7 de maig de 2006, pag. 42
- “Llibre dels arbres II”. PLAERS, 5 de novembre de 2006, pag. 43
- “El llibre de l’aigua”. Palazzo delle Arti Napoli. PLAERS, 14 d’octubre de 2007, pag. 40.
- “El llibre de l’aigua, Joanpere Massana a Milà”. PLAERS n.95, 6 de gener de 2008, pag. 41.

COMARQUES

- L’artista Joanpere Massana exposarà a Itàlia”, 14 de novembre de 2007.
- “Després de Nàpols, Joanpere Massana exposa a Milà”, gener 2008.

DIARI DE LLEIDA

- Pont, D. “Joanpere Massana esposa les seves portes...”. 18 d’octubre de 1991.

EL PERIODICO

- “Recorrido a pie por el meridiano”. Jueves, 2 de noviembre de 2000.
- Cadena, J.M. ARTE. “Joan Pere Massana”. Martes, 30 de enero de 1996. “Joanpere Massana”, 11 de marzo de 1999.
- “La niñez vista por Joanpere Massana”, 12 de febrero de 2002, pag. 41.
- “Massana, en un sueño de nubes”, 7 de junio de 2004, pag. 41.
- “La Venus de Gavà y el arte actual”, 15 de noviembre de 2005.
- “Joanpere Massana y la constante maravilla de lo natural” 28/29/30 de Abril de 2006 Arte, pag. 27

EL PUNTO DE LAS ARTES

- “Joanpere Massana presenta El libro del agua “. N. 416

ICAT FM (Ràdio digital)

- Puchadas, Cl. “Joanpere Massana “. Abril-maig 2006. www.icatfm.cat
- “ Joanpere Massana a Miart 2007 “. www.icatfm.cat
- “ El dominical de l’Art”.Nov. 2007. www.icatfm.cat
- “ El llibre de l’aigua es llegeix a Nàpols“. Des. 2007. www.icatfm.cat (blogs.ccrvi.com)

IL MATINO

- Tricarico, Tiziana. “Nel libro di Massana la lingua dell’acqua”. Sabato 17 novembre de 2007, pag. 50

LA MAÑANA

- “El Col.legi d’Aparelladors reúne los llops i xais de Massana”,18 de

noviembre de 1994.

- "Joanpere Massana expone sus Inicis de forma II en Ponts". 4 de febrer de 1997.
- "Joanpere Massana exhibe su obra reciente en Periferi'Art". 26 de marzo de 1998.
- "Massana mostra a la galeria Periferiart On és el dalt i el baix?". 11 d'abril de 1998.
- "Tautologies vegetals de Massana en el Espai Guinovart". 3 de setembre de 1998.
- "Joanpere Massana expone su obra en la ciudad gala de Uzès". Jueves 26 de agosto de 1999.
- "Joanpere Massana inaugura dos exposiciones en un mismo día". Sábado, 4 de diciembre de 1999.
- "Joanpere Massana Participa en la Fira d'Art de Barcelona". Miércoles, 17 de mayo de 2000.
- "Exposición de Joanpere Massana". 13 de setembre de 2000.
- Massana dedica su arte a los "Anònims a les pedres". Dimecres 6 de 2000, pag. 49.
- "Joanpere Massana expone sus Anònims a les pedres en el IEI". Dimecres 6 de setembre de 2000. Contraportada.
- "La XII Biennial Mostra d'Art Contemporani llega a Lleida". 10 de maig de 2001, pag. 55.
- "Joanpere Massana expone en la Fira d'Art de Barcelona", 27 de juny de 2001.
- Massana espone "Lo llibre dels jocs" en Barcelona, 5 de febrer de 2002, pag. 51.
- "Massana lleva su obra artística a la Feria de Bolonia", 23 de enero de 2003.
- "Joanpere Massana exhibe su obra en la Feria de Milán", 23 de mayo de 2003.
- "Joanpere Massana inaugura un mural en una multinacional", 24 de setiembre de 2003, pag. 55.
- "La Biblioteca Pública reúne a los autores del Espai Guinovart". Viernes, 3 de Octubre de 2003.
- "Massana lleva sus pinturas a la Collage", 27 de nov. 2003.
- Massana expone "Un llibre per la Jana en Italia". 13 des. 2003.
- "Massana expone su obra en Milán". 13 de maig de 2004.
- "Joanpere Massana expone en Barcelona", 28 de maig de 2004.
- "Cinco leridanos han logrado el premio Joves Excel.lents de Catalunya", 20 de Juliol de 2004.
- "Reconocimiento a la labor en pro de la comunidad" 19 de setembre de 2004, pag. 3.
- "Joanpere Massana programa dos exposiciones en Italia", 2 de febrer de 2005.
- "Joanpere Massana crea el cartel de la Universidad Catalana d'Estiu", 3 de mayo de 2005, pag. 54.
- Alsinet, X. "Rossell y Massana exponen en una muestra de Camprodon", 27 de agosto de 2000, pag. 46.

- Figuera, M. "El Consell potencia la vessant artística dels joves de la Comarca." Dissabte, 16 d'octubre de 1999.
- "Èxit de participació en la I Mostra d'Art Jove de la Noguera." Dissabte, 30 d'octubre de 1999.
- Guillaumet, F. "Joanpere Massana exhibe su obra en Artefiera", 29 de gener de 2006
- "El artista Joanpere Massana expone su obra en la feria Miart", 1 abril 2008.pag. 49.
- M.L. Joanpere Massana acude al Espai Cavallers con "El llibre dels arbres II". 28 d'octubre de 2006.
- "De la terra a l'infinit". Diumenge, 5 de novembre de 2006.
- "Joanpere Massana exhibe sus creaciones en la feria ArtMadrid". 13 de febrero de 2007.
- "Joanpere Massana presenta El llibre de l'aigua en Nápoles". 7 de noviembre de 2007. pag.55
- Nadal Gaya, J.M. "Pintura en la Universidad". Un tomb per la Lleida de les arts, 27 de maig de 2001.
- "Joanpere Massana". La Mañana. 14 desembre 2003.
- Puig, Arnau. "Nou art i sensibilitat nova a la Udl". 25 de juny de 2001.
- Rodríguez, A. "Exposición de obras de J.P. Massana". Martes, 15 de octubre de 1991.
- "Massana abre sus "Portes". Gente. Viernes, 18 de octubre de 1991.
- "Joanpere Massana gana el premio de pintura...". Miércoles, 6 de mayo de 1992.
- "Un Artista per un nou segle expone en dos salas de Lleida". Jueves, 10 de noviembre de 1994.
- "Joanpere Massana inaugura la temporada de la Sala Gótica". 3 de setiembre de 2000.
- "Joanpere Massana retrata los cinco años de River Cafè". 13 de juny de 2001, pag. 51.
- "Seleccionan una obra de Massana en Bruselas". 16 de d'octubre de 2001.
- Rodríguez, F. "Per una nova fornada d'artistes". Dissabte 23 d'octubre de 1999.
- Solé, C. "Creativitat emotiva". Contraportada La Noguera Octubre, 2004.
- "Joanpere Massana a Miart07". 31 de març de 2007.

LA REPUBBLICA

- "Il libro dell'acqua" Massana al PAN, sabato 17 de novembre 2007, pag. 13.

LA VANGUARDIA

- Miralles, F. "Joanpere Massana. Atrapats en el gel". Viernes, 19 de marzo de 1999.
- "Joanpere Massana. Lo llibre dels jocs". 15 de febrero de 2002. Arte, pag. 15.
- El libro del agua. Citas culturales. Lunes, 12 noviembre de 2007. pag. 44.

- El libro del agua. Citas culturales. Lunes, 14 de enero de 2008.

MIDI LILUE

- "Arbre de Lune à Uzès: artistes sans frontieres". Novembre, 1998.

REPUBLICAIN D'UZÈS

- "Artistes sans frontières à l'Arbre de Lune". Octobre, 1998.

- "Pintures et sculptures de Joanpere Massana", 4 octobre 1999

SEGRE

- "La última obra de Joanpere Massana". Jueves, 17 de octubre de 1991.

- "Els artistes Massana, Brusau i Castellana, a la Mostra d'Art Jove de la Noguera", 16 d'octubre de 1999.

- "Joanpere Massana exposa a Vic i Sant Pol". Dissabte, 4 de desembre de 1999.

- "Joanpere Massana, a l'IEI". Dimecres 6 de setembre de 2000, pag. 39.

- El lleidatà Joanpere Massana exposa en una col·lectiva a Brusel·les". 29 desembre de 2001, pag. 57.

- "Proyección internacional del artista Joanpere Massana". 16 de octubre de 2002.

- "El artista Joanpere Massana, en la prestigiosa Fira de Bologna". 28 de enero de 2003.

- "Massana en la feria de Milán". 13 de maig de 2003.

- "Obres de 47 artistes per acomidar l'Any Guinovart". Divendres, 3 d'octubre de 2003.

- "Un libro de arte en la Galería Collage". 27 nov. 2003.

- "Cinc lleidatans opten a un guardó internacional". 20 de juliol de 2004.

- "La Jove Cambra entrega premis a deu joves Excel·lents". 19 de setembre de 2004.

- Ballabriga, J. "La UdL amplia el seu patrimoni amb deu obres d'art en dipòsit". 24 de juny de 2001.

- Monge, J.C. "Públic, columnes, vasos i focus". Dimecres 13 de juny de 2001

- Sàez, A. "Joanpere Massana sigue su carrera internacional en Milán". 24 septiembre de 2003.

"Massana, imparable en Italia" 16 des. 2003.

"Massana consolida la seua carrera internacional a la Fira de Milà", Dimarts 18 de maig de 2004, pag. 50.

"Joanpere Massana puebla de nuves las ferias de arte de toda Italia". Miércoles, 10 de noviembre de 2004.

"Joanpere Massana farà el cartell de la Universitat Catalana d'Estiu". Dissabte, 26 de febrer de 2005. pag. 56.

"Polèmic fons d'art de la UdL". Dimecres, 2 de març de 2005, pag.55.

"L'Art de la discòrdia". Diumenge, 6 de març del 2005, pag.56.

"Massana investiga con raíces i semillas en la Feria de Arte de Milán". 10 de mayo de 2005, pag. 49/contraportada.

"Joanpere Massana desembarca en Francia tras consolidarse en Italia", Martes, 11 de octubre de 2005.

"Los árboles de Joanpere Massana triunfan en Milán y Barcelona", jueves, 20 abril de 2006, pag. 53

"Del fons d'art de la UdL a la fira de Milà". Divendres 30 de març de 2007.

"Joanpere Massana, en un château francès". Divendres, 14 de setembre de 2007, pag. 45

"Joanpere Massana porta el Segre a Nàpols". Dijous, 18 d'octubre de 2007, pag. 56.

"Joanpere Massana porta el Segre a Nàpols". Dijous, 18 d'octubre de 2007, pag. 56.

"De Nápoles a Milán pasando por Ponts". Sabado, 5 de enero de 2008, pag. 49.

"El llibre de l'aigua". Suplement dominical. 16 de març de 2008, pag. 2-3.

"Joanpere Massana porta el Segre a Nàpols". Dijous, 18 d'octubre de 2007, pag. 56.

"De Nápoles a Milán pasando por Ponts". Sabado, 5 de enero de 2008, pag. 49.

"El llibre de l'aigua ". Suplement dominical, 16 de març de 2008, pag. 2-3.

copyright

© 2008 villaggiodelacomunicazione
© 2008 Joanpere Massana
© 2008 Il Torchio-Costantini
© 2008 per i testi, gli autori

*Nessuna parte di questo libro può
essere riprodotta o trasmessa in
qualsiasi forma o con qualsiasi
mezzo elettronico, meccanico o al-
tro senza l'autorizzazione scritta dei
proprietari dei diritti e dell'editore.*

Stampato in Italia

© copyright 2008 villaggiodelacomunicazione

Finito di stampare nel mese
di luglio 2008 per conto
di villaggiodelacomunicazione.